

Załącznik nr 2: Asystent dziecka/ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (ASPE)

ASYSTENT DZIECKA/UCZNIA ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI (ASPE)

1. Cele realizacji projektu grantowego:

- a. Wzrost samodzielności dziecka.
- b. Poprawa funkcjonowania zespołu klasowego, w tym rozwój kompetencji społecznych, w tym wrażliwość na różnorodne potrzeby.
- c. Wypracowanie zasad współpracy ASPE z pozostałym personelem szkoły poza zajęciami lekcyjnymi i z nauczycielem/ami w trakcie zajęć lekcyjnych.
- d. Wypracowanie zasad dotyczących sposobu kwalifikowania uczniów/uczennic o specjalnych potrzebach edukacyjnych do objęcia wsparciem ASPE.
- e. Wypracowanie modelu monitoringu i ewaluacji wpływu i warunków wprowadzenia ASPE do szkół w zakresie:
 - profilu kompetencyjnego ASPE,
 - standardu pracy ASPE,
 - zadań ASPE oraz sposobu ich wykonywania w przedszkolu/szkole (między innymi: jak, kiedy, gdzie i w jakim celu zadania są wykonywane),
 - przygotowania do pracy na stanowisku ASPE.

2. Cele ASPE

- a. zapewnienie dziecku/uczniowi włączenia w środowisko przedszkola/szkoły,
- b. wspieranie integralnego rozwoju dziecka/ucznia,
- c. budowanie samodzielności i kształtowania poczucia własnej wartości dziecka/ucznia (na miarę jego możliwości).

3. Profil kompetencyjny ASPE – wykształcenie i wymagania niezbędne:

- a. wykształcenie średnie lub średnie branżowe,
- b. zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego,
- c. posiadanie aktualnych badań SANEPID,
- d. dobry stan zdrowia umożliwiający wykonywanie czynności fizycznych, silnie obciążających układ ruchowy,
- e. znajomość języka polskiego w stopniu komunikatywnym.

4. Profil kompetencyjny ASPE – kompetencje psychospołeczne i organizacyjne:

- a. kompetencje psychospołeczne:
 - odporność na stres i trudne sytuacje,
 - zdolność szybkiego reagowania,
 - umiejętność podejmowania decyzji na podstawie rzetelnej analizy sytuacji,
 - umiejętność radzenia sobie z trudnościami,

- spostrzegawczość,
 - podzielność uwagi,
 - umiejętność panowania nad emocjami,
 - odpowiedzialność,
 - umiejętność nawiązywania kontaktu z drugą osobą,
 - umiejętność obserwowania i słuchania,
 - empatia i wrażliwość na potrzeby innych,
 - otwartość na uczenie się.
- b. kompetencje organizacyjne, w tym umiejętność planowania i organizowania przebiegu dnia, ustalenia rodzaju aktywności ucznia;
- c. kompetencje komunikacyjne:
- umiejętność współpracy z osobami dorosłymi, w tym rodzicami, nauczycielami, specjalistami (np. psycholog, pedagog),
 - umiejętność pracy z uczniami (też grupą uczniów),
 - umiejętność pracy zespołowej,
 - umiejętność dostosowanie komunikacji do możliwości i potrzeb partnera interakcji.

5. Standard pracy ASPE

Asystent może być zatrudniany zarówno w przedszkolach/szkołach publicznych jak i niepublicznych. Praca asystenta wymaga dobrej kondycji psychofizycznej, dobrej organizacji czasu, umiejętności podejmowania decyzji. Związana jest z podwyższonym poziomem stresu.

ASPE wykonuje zadania wynikające z zakresu obowiązków, uzgodnione z dyrektorem przedszkola/szkoły. Swoją pracę dokumentuje zgodnie z ustaleniami podjętymi z dyrektorem przedszkola/szkoły.

Dokumentacja jest ograniczona do niezbędnego minimum i koncentruje się na zbieraniu istotnych informacji dotyczących funkcjonowania dziecka/ucznia oraz przeprowadzonych działań, znacząco wpływających na sytuację dziecka/ucznia.

6. Przygotowanie do pracy ASPE

Ukończenie cyklu szkoleń obligatoryjnych podstawowych będzie stanowiło warunek dopuszczający ASPE do pracy w szkole. Weryfikacja przygotowania ASPE do pracy w przedszkolu/szkole będzie potwierdzona testem końcowym po zakończonych szkoleniach obligatoryjnych podstawowych (brak pozytywnego wyniku będzie oznaczał brak możliwości rozpoczęcia pracy w przedszkolu/ szkole).

W uzasadnionych przypadkach, po uzyskaniu zgody Grantodawcy, ASPE może zostać dopuszczony do pracy przed podejściem do egzaminu, pod warunkiem zaliczenia minimum 50% godzin szkoleń obligatoryjnych.

ASPE będzie również zobowiązany do udziału w szkoleniach obligatoryjnych uzupełniających i w szkoleniach fakultatywnych, których tematyka dopasowana będzie do specyficznych potrzeb wynikających z pracy z konkretnym uczniem/uczennicą, np.

typem niepełnosprawności, obsługą konkretnego sprzętu itp. Po szkoleniach w obszarze uzupełniającym i fakultatywnym zostanie także przeprowadzona weryfikacja wiedzy ASPE, w zakresie objętym szkoleniami, potwierdzona testami. Dodatkowo ASPE będzie otrzymywał wsparcie w postaci superwizji grupowych, konsultacji i doradztwa, w tym zdalnego za pośrednictwem telefonu, maila czy komunikatorów internetowych. Ponadto przed zatrudnieniem proponuje się przeprowadzenie rozmowy z ASPE (z udziałem np. dyrektora szkoły/przedszkola, psychologa, pedagoga specjalnego) oraz rozmowy rodziców/opiekunów prawnych z ASPE.

7. Przygotowanie kadry pedagogicznej do współpracy z ASPE

Odrębnym rodzajem szkoleń będą szkolenia obejmujące przygotowanie personelu pedagogicznego przedszkola/szkoły w zakresie współpracy z ASPE. Część szkoleń będzie miała charakter obligatoryjny a część fakultatywny. Dodatkowo kadra szkoły objęta zostanie wsparciem w postaci zdalnej wizyty studyjnej w Szkole Podstawowej w Łajskach, która od lat realizuje edukację włączającą w oparciu o asystenturę i jest z jedną z 3 szkół wskazanych przez UE jako wzorcowe w zakresie edukacji włączającej w całej Europie.

8. Sposób kwalifikowania dzieci/uczniów do objęcia wsparciem przez ASPE

- a. Wsparciem może być objęte dziecko/uczeń, u którego utrudnienia w zakresie samodzielnego funkcjonowania w przedszkolu/szkole zostały określone w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, dokumentacji medycznej, innej dokumentacji albo stwierdzone w toku wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania dziecka/ucznia lub rozpoznania dokonanego przez nauczycieli i specjalistów.
- b. Kwalifikowanie dzieci/uczniów do objęcia wsparciem przez ASPE może odbywać się w następujący sposób:
 - obserwacja pedagogiczna prowadzona przez nauczycieli i specjalistów (praca zespołowa) zatrudnionych w przedszkolu/szkole,
 - w przypadku zaobserwowania, że samodzielność dziecka/ucznia jest na tyle obniżona, że wpływa to negatywnie na jego funkcjonowanie w przedszkolu/szkole, nauczyciel lub specjalista niezwłocznie informuje o tym:
 - wychowawcę klasy (szkoła);
 - dyrektora (przedszkole).
 - dyrektor przedszkola/szkoły informuje rodziców/opiekunów prawnych dziecka/ucznia o potrzebie objęcia dziecka/ucznia wsparciem ASPE. Po uzyskaniu zgody rodziców/opiekunów prawnych dyrektor rozpoczyna procedurę umożliwiającą objęcie dziecka/ucznia wsparciem ASPE.
 - odpowiednio wychowawca klasy lub osoba wyznaczona przez dyrektora przedszkola/szkoły koordynują pogłębione rozpoznanie zmierzające do dokonania oceny samodzielności dziecka/ucznia (z wykorzystaniem

dedykowanego do tego narzędzia kwestionariuszowego); współpracuje w tym zakresie z nauczycielami, specjalistami i rodzicami oraz dzieckiem/ucznem (w sposób odpowiedni do wieku i jego możliwości psychofizycznych).

- dyrektor przedszkola/szkoły, na podstawie informacji zgromadzonych w kwestionariuszu oraz we współpracy z nauczycielami i specjalistami oraz rodzicami i dzieckiem/ucznem, ustala zakres wsparcia oraz zadania ASPE, a także warunki i sposób monitorowania realizowanych przez ASPE zadań, albo brak potrzeby wsparcia dziecka/ucznia przez ASPE.
- dyrektor przedszkola/szkoły informuje na piśmie rodziców dziecka/ucznia o zakresie i sposobie wspierania dziecka/ucznia przez ASPE.

9. Zadania ASPE

a. Obligatoryjne:

Pomoc w codziennym funkcjonowaniu w przedszkolu/szkole i w trakcie wyjść poza przedszkole/szkolę obejmująca w szczególności:

- pomoc w przemieszczaniu się i transporcie,
- pomoc w przyjmowaniu posiłków,
- czynności związane z utrzymaniem higieny i korzystaniem z toalety (po ustaleniu z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka/ucznia),
- wsparcie dziecka/ucznia podczas zajęć w celu zwiększania jego aktywności i uczestnictwa m.in. poprzez motywowanie dziecka/ucznia do wysiłku, pomoc w korzystaniu z materiałów i pomocy dydaktycznych oraz sprzętu specjalistycznego, pomoc w wykonywaniu notatek,
- podejmowanie działań zmierzających do usuwania barier i ograniczeń w bezpośrednim otoczeniu dziecka/ucznia, celem ułatwienia mu uczestniczenia w przedszkolnych/szkolnych aktywnościach,
- pomoc w porozumiewaniu się i uczestnictwie w grupie (w miarę możliwości),
- pomoc w odrabianiu pracy domowej i udziale w aktywnościach podczas zajęć opiekuńczych,
- wsparcie w uzyskaniu jak największej samodzielności w przedszkolu i szkole,
- wsparcie w rozwiązywaniu problemów związanych z codziennym funkcjonowaniem dziecka/ucznia w sytuacjach edukacyjno-wychowawczo-opiekuńczych,
- współpraca z rodziną, nauczycielami i wychowawcami oraz specjalistami, w przedszkolu i szkole, pracownikami administracji i obsługi przedszkola/szkoły, pielęgniarką, innymi osobami, stosownie do potrzeb, w tym w zakresie przygotowania potrzebnego sprzętu i pomocy dydaktycznych dla dziecka/ucznia,

- udział w spotkaniach służących ocenie poziomu funkcjonowania dziecka/ucznia, zmierzających do usuwania barier i ograniczeń w środowisku,
- udział w sporządzaniu opinii dotyczącej funkcjonowania dziecka/ucznia, w przedszkolu i szkole, we współpracy z nauczycielami,
- reagowanie na przejawy autoagresji i agresji dziecka/ucznia zgodnie z ustaleniami podjętymi ze specjalistami i nauczycielami.

b. Fakultatywne – w zależności od potrzeb dziecka/ucznia:

- czynności pielęgnacyjne,
- czynności związane z nadzorowaniem przyjmowania przez dziecko/ucznia leków i podawanie leków przyjmowanych na stałe, nadzorowaniem korzystania przez dziecko/ucznia ze sprzętu medycznego i udzielaniem pomocy w obsłudze sprzętu medycznego używanego na stałe (np. korzystania z pompy insulinowej, cewnikowanie), obsługa sprzętu specjalistycznego,
- komunikacja i porozumiewanie się (np. wspomagające i alternatywne metody komunikacji),
- wsparcie dziecka/ucznia z zaburzeniami zachowania lub przejawiającego zachowania trudne/ryzykowne (zapobieganie sytuacjom trudnym, dbanie o bezpieczeństwo dzieci/uczniów, interwencja w przypadku sytuacji tzw. podwyższonego ryzyka),
- wspieranie procesu adaptacji dziecka/ucznia do środowiska przedszkolnego/ szkolnego poprzez m.in. zapewnianie wsparcia emocjonalnego i bezpośrednią pomoc w radzeniu sobie z nowymi sytuacjami,
- asystowanie dziecku/uczniowi w drodze do i ze szkoły.

10. Sposób realizacji zadań ASPE

- monitorowanie aktywności dziecka/ucznia w obszarach objętych wsparciem,
- wspieranie dziecka/ucznia w rozwijaniu kontaktów społecznych, korzystaniu z usług kulturalnych, rekreacji,
- obserwowanie samopoczucia dziecka/ucznia w czasie sprawowania opieki, w tym w zakresie funkcjonowania psychicznego dziecka/ucznia,
- asystowanie dziecku/uczniowi w wykonywaniu czynności, których nie może wykonać samodzielnie,
- współpraca z dyrektorem, nauczycielami i specjalistami pracującymi w przedszkolu/szkole w zakresie udzielanej przez ASPE pomocy,
- obserwacja i dokumentowanie postępów i trudności dziecka/ucznia oraz przekazywanie zebranych informacji nauczycielom przedszkola/szkoły,
- udział w radach pedagogicznych zgodnie z art. 69 ust. 3a ustawy Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.),

- ewaluacja pracy własnej, modyfikacja realizowanych zadań, w przypadku braku ich efektywności.

11. Obecność ASPE

- odpowiednio podczas zajęć wychowania przedszkolnego lub obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- podczas zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- podczas zajęć rewalidacyjnych,
- podczas zajęć dodatkowych, w tym rozwijających zainteresowania i uzdolnienia,
- podczas przerw,
- podczas wycieczek, zielonych szkół, zajęć dydaktycznych prowadzonych w terenie itp.,
- podczas uroczystości przedszkolnych/szkolnych.

12. Miejsce działania ASPE

- w budynku przedszkola/szkoły (stołówka, świetlica, szatnia, korytarz, gabinet specjalistyczny, toaleta, sala lekcyjna i inne),
- na placu zabaw/boisku szkolnym,
- poza terenem przedszkola/szkoły (wyłącznie w sytuacjach związanych z działaniami przedszkola/szkoły, np. wycieczki).